

Era i paller de can Palau de la Guitarra

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carretera d'Hortsavinyà, s/n
Emplaçament: Al vessant esquerra de la riera de Pineda; entre can Cua i can Valeri.

Coordenades:

Latitud: 41.639870416988
Longitud: 2.6823585480452
UTM Est (X): 473546
UTM Nord (Y): 4609841

Classificació

Número de fitxa: 08163 - 272
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Deteriorament per manca d'ús i passar-hi maquinària pel damunt.
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 002405600DG71A0001MM
Fitxes associades:
[Can Palau de la Guitarra](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 17/07/2024 - 11:04

Descripció

La pallissa és una construcció de planta rectangular dedicada antigament a l'emmagatzematge de la palla per al bestiar. Actualment té altres usos agrícoles. Està situada a tocar de l'era i està construïda aprofitant el desnivell del marge. És de planta baixa i pis, compartimentada, amb la coberta a un sol vessant, amb bigam de formigó i fibrociment. Els murs més resistents mesuren 0,60 m de gruix. El material emprat en els paraments és format de pedra i morter de calç i els afegits moderns amb totxo. Les obertures més antigues són fetes amb maó. El portal d'accés és de punt rodó. A la façana de ponent hi ha dos contraforts.

El terra de l'entrada, dessota el que sembla terra batuda, està format per cairons i lloses de pedra. A mà esquerra hi ha una escala de fusta que mena directament al paller. Se sustenta per cinc bigues de pi melis amb llates del mateix tipus de fusta entravessades. A la façana de ponent, només hi ha una planta, amb dues obertures que es corresponen amb la planta superior de la pallissa, tot i que no es comuniquen internament. La primera de les obertures presenta els brancals rectilinis amb reparacions de diferents èpoques. Sembla que antigament hi havia hagut un forn de pa. L'obertura de mà esquerra es correspon amb una antiga porquera, de la qual encara es conserva l'orifici per on s'abocava la pasterada i la comuna.

Al davant mateix de l'edifici hi ha l'era, un espai, destinat a apilar gavelles o a batre les espigues per separar el gra de la palla. És de planta circular, de vint metres de diàmetre, envoltat per un mur perimetral de pedra i argamassa que s'adapta al terreny. La part superior està resseguida per una filera de maó pla. El terra, està recobert per cairons, de varies èpoques molt malmesos.

Observacions:

Algunes dites relacionades amb el batre són: “qui no bat al juliol, no bat quan vol” o “qui no vulgui pols que no vagi a l'era”; “el blat curt o llarg, pel juny ha de ser segat”; “Pel juliol, la forca al coll”; “El juliol, les garbes a l'era i les mules al sol”; “pel juliol, sega qui vol”; “Pel juliol, balla que balla l'eugassada sobre la palla”; “Per Sant Joan, el blat al camp, i si va bé, per Sant Jaume al graner”; “blat de moto esguerrat, blat de moro encertat”.

Història

Aquest espai present antigament a gairebé totes les masies i masos de Pineda, està relacionat amb el cultiu de secà. Tot i que poden ser de terra batuda, la de can Palau de la Guitarra està recoberta per cairons i reforçada per un mur per la banda de migdia que es correspon amb el marge de la feixa. El sistema constructiu és sempre o gairebé sempre el mateix, a banda de l'espai escollit, aquest s'envolta per un muret amb parament de pedra, arrebossat per morter de calç i part superior protegida per una filera de maons col·locats a pla, que a més de protegir l'estructura general del mur, permet utilitzar-lo com a pedrís per a seure-hi.

A l'era s'hi posaven els cereals o llegums per batre'ls, amb l'objectiu d'aixafar les garbes i separar la palla del gra. Tot i que l'acció de batre es pot fer a mà, i llavors les eres són més petites, les cases amb força terra de cultiu empraven una bèstia de sang, en el sentit circular i són aquestes les que disposen d'eres de grans dimensions que permeten fer voltar la mula.

La feina de batre es feia a l'estiu, al mes de juliol, ja que els dies són els més llargs i assolellats. En anys de bona collita, podia allargar-se cap al mes d'agost. Un cop acabada la campanya del batre, en el cas de les eres de terra batuda, els pagesos acostumaven a cobrir o empallotar l'era amb la palla més dolenta per tal de

protegir-la de les inclemències del temps. Arribat el bons temps, es rebatrien passant-hi el corró per tal de tornar-lo a deixar en condicions i en apropar-se el temps del batre, es raurava, retirant el pallot amb unes pales i deixant el sòl a punt. Aquest pallot era aprofitat com a fem.

Les garbes transportades normalment amb un carro, en arribar a l'era s'estenien de bon matí i ja es podia començar a batre. En acabat, es ventava i s'extreia la palla més llarga, cap a l'exterior, fora de la batuda. I així successivament fins a deixar el gra barrejat amb el boll. A partir d'aquí, els homes empraven les forques de lledoner de diferents pollegons els rasclets, els garbells, la dolça tirada per un animal i amb escombres de bruc fins a deixar l'era neta. Un cop net, el gra s'emmagatzemava a les sitges, als graners, o en sacs per a portar-los a vendre. La palla, com a base de l'alimentació per al bestiar i la matèria primera per a l'elaboració dels fems, es conservava en pallisses, o en algun cobert. Però la majoria de pagesos en feien pallers, de base rodona, acabats en punxa que anaven omplint fins a deixar-la curulla.

Bibliografia

FLORES, Montserrat; POBLET, Laura (2003). "Ara ve el segar i el batre", dins *Revista de música i cultura popular Caramella*, 4. Associació Caramella: Prats de Lluçanès.

Enllaços d'interès:

[La festa del segar i el batre. Avià en el marc dels Països Catalans.](#)
[Abel Tarré...](#)

